

Środa na Okólniku

WOLNY, LECZ SAMOTNY

Niemiecki romantyzm w muzyce skrzypcowej

Janusz Wawrowski skrzypce
Aleksandra Świgut fortepian Erard 1858

Patronat medialny:

**POLSKIE
RADIO**

**NARODOWY
INSTYTUT
FRYDERYKA
CHOPINA**

12 II 2025, środa
godz. 19:00

Sala Koncertowa UMFC
ul. Okólnik 2, Warszawa

Istnieją przypuszczenia, że Johannes Brahms zadedykował Sonatę G-dur op. 78 swojemu zmarłemu przyjacielowi, Adolfowi von Regerowi. Choć kompozytor nigdy tego nie potwierdził, sentymentalny charakter utworu zdaje się korespondować z utratą bliskiej osoby. Kompozycja znana jest również jako *Regensonate*, czyli „Sonata deszczowa”. W istocie, Brahms wykorzystał w niej motywy swojej pieśni *Regenlied* do słów Klause Grotha. Tekst traktuje o nostalgii związanej z młodością i barwnym, poetyckim wspomnieniu deszczu, co doskonale oddaje również sonata. Każda z jej części prezentuje w innym świetle zadumę nad przeszłością; elementy słodkiego wspomnienia prześiąkają świadomością upływu czasu i głęboką tęsknotą. W utworze stale obecny jest motyw deszczu pod postacią delikatnych, opadających kropli lub zwinnego strumyka.

Trzy romanse op. 22 Clara Schumann dedykowała wybitnemu skrzypkowi Josephowi Joachimowi, z którym wykonywała je później wspólnie podczas wielu koncertów, w tym na dworze Jerzego V. Cykl ten należał do ostatnich opublikowanych dzieł Clary Schumann. Powstał rok przed umieszczeniem jej męża, Roberta Schumanna w ośrodku psychiatrycznym (w wyniku nieudanej próby samobójczej kompozytora) i trzy lata przed jego śmiercią. Po tej serii dramatycznych wydarzeń, Clara znacznie ograniczyła swoją działalność. Po wielu latach miała napisać: „Wierzyłam niegdyś, że posiadam talent kreatywności, jednak porzuciłam ten pomysł; kobieta nie może pragnąć komponować”.

Albumblatt to inaczej strona z albumu. Utwory takie były zwykle niedługie, stanowiły pewien rodzaj drobnego, muzycznego подарunku dla konkretnej osoby. *Romans* z *Albumblatt* WWV 94 Richarda Wagnera jest znany również jako *In das Album der Fürstin Metternich*. Powstał po wizycie kompozytora w Paryżu, gdzie spotkał się z księżną Pauliną von Metternich, wieloletnią entuzjastką i protektorką jego twórczości. W wyrazie wdzięczności za niezmiernie wsparcie, kompozytor dedykował jej *Albumblatt* – kameralny utwór na fortepian i skrzypce.

Adresatem Sonaty F.A.E był Joseph Joachim, skrzypek i przyjaciel trójki kompozytorów: Alberta Dietricha, Roberta Schumanna i Johannes Brahmisa. Za swoje motto życiowe Joachim przyjął frazę „Frei aber einsam” („Wolny, lecz samotny”), co kompozytorzy postanowili wykorzystać jako muzyczny kryptogram. Każdy z nich napisał inną część sonaty, a gdy w końcu spotkali się z Joachimem, rzucili mu wyzwanie odgadnięcia, kto był autorem poszczególnych części. Podobno skrzypek rozwiązał zagadkę bez najmniejszego trudu.

Fortepian wytwórni Érard powstał w Paryżu w roku 1858, a w roku 2010 przeszedł renowację i został zakupiony przez NIFC od Grzegorza Machnackiego. Wyposażony w półmetalową ramę, posiada większe ograniczenia w zakresie naciągu strun niż współczesny fortepian. Mechanizm, w jaki został wyposażony, to standardowy dla ówczesnych instrumentów Erarda system angielski z podwójną repetycją, zbliżony prototyp tego, który stosowany jest obecnie. Pomimo pozornych ograniczeń technicznych, brzmienie instrumentu jest niepowtarzalne i pozwala na lepszy wgląd w muzykę ubiegłych epok. Dzięki renowacji zaś, ten archaiczny fortepian został przywrócony do swego dawnego blasku i po ponad stu sześćdziesięciu latach wciąż może oczarowywać swoimi kunsztownymi zdobieniami, a przede wszystkim dźwiękiem.

Ina Jelińska

PROGRAM

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

Sonata G-dur op. 78

I. *Vivace, ma non troppo*

II. *Adagio*

III. *Allegro molto moderato*

CLARA SCHUMANN (1819-1896)

Trzy Romanse op. 22

--- przerwa ---

RICHARD WAGNER (1813-1883)

Albumblatt WWV 94

Romans

ALBERT DIETRICH (1829-1908)

ROBERT SCHUMANN (1810-1856)

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

Sonata F.A.E.

I. *Allegro*

II. *Intermezzo*

III. *Scherzo*

IV. *Finale*

Janusz Wawrowski skrzypce

Aleksandra Świąt fortepian Erard 1858

Przygotowanie fortepianu: Szymon Jasnowski

Realizacja nagrania audio: Marcin Domżał, Maciej Sapiński

Opieka dydaktyczna: dr hab. Ewa Lasocka, prof. UMFC

Obsługa sceny: Piotr Kosiński, Jakub Osmański, Barys Halunou

Realizacja światła: Grzegorz Pawlak

Uważany za jednego z najwybitniejszych i najbardziej doświadczonych skrzypków swojego pokolenia. Koncertował jako solista m.in. Musikverein w Wiedniu, Wigmore Hall w Londynie, Elbphilharmonie w Hamburgu, Beethoven-Saal w Stuttgarcie, Seoul Arts Center, Litewskiej Filharmonii Narodowej w Wilnie, De Doelen w Rotterdamie, Kravis Center w West Palm Beach, Teatro Teresa Carreño w Caracas, Filharmonii Narodowej w Warszawie, NFM we Wrocławiu, NOSPR w Katowicach, czy Filharmonii im. M. Karłowicza w Szczecinie. Od wielu lat związany z wytwórnią Warner Classics, dla której wydał siedem solowych albumów oraz szereg

singli. Nagrania fonograficzne artysty przynoszą mu znakomite recenzje krytyki oraz wiele znaczących nagród. Jego płyta *Phoenix* uzyskała nominacje do ICMA 2022, PdSK, Opus Klassik 2021 oraz Fryderyk 2022. Została ona także wybrana albumem miesiąca w brytyjskim „Presto Classic” oraz płytą tygodnia w londyńskim radiu Classic fm, Norddeutscher Rundfunk oraz w Polskim Radiu Dwójce. Laureat Fryderyka (2017 i 2019) - najważniejszego wyróżnienia fonograficznego w Polsce. Artysta dokonał wielu premier koncertów skrzypcowych. Specjalnie dla niego utwory pisali: Tomasz J. Opałka, Marcin Markowicz, Norbert Palej, Dariusz Przybylski oraz Albena Petrovic. Z jego inicjatywy powstała szczególna rekonstrukcja Koncertu skrzypcowego Ludomira Różyckiego, który zaginął w zrujnowanej Warszawie w 1944 roku. Za wybitną działalność artystyczną i społeczną został uhonorowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego medalem Zasłużony dla Kultury Polskiej. Na swoim koncercie ma nominację do nagrody Koryfeusz Muzyki Polskiej w kategorii „Osobowość Roku” 2018 i statuetkę Norwida 2019. Gra na skrzypcach Antonio Stradivario z 1685 roku.

ALEKSANDRA ŚWIGUT

fot. Bruno Fidrych

Pianistka, solistka i kameralistka, doktor sztuk muzycznych, pedagog Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Według krytyków jedna z najbardziej wyrazistych osobowości sceny muzyki klasycznej. Laureatka 17. Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Edwarda Griega w Bergen oraz nagród specjalnych: nagrody publiczności i orkiestry oraz prestiżowej nagrody Steinway Prizewinners Concert Network. Laureatka II nagrody na I Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim na Instrumentach Historycznych w Warszawie, półfinalistka Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Artura Rubinsteina w Tel Avivie,

uczestniczka XVIII Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego w Warszawie (2021) oraz laureatka licznych młodzieżowych międzynarodowych konkursów pianistycznych (m.in w Ettlingen, Nowym Orleanie i Enschede). Solistka najbardziej prestiżowych festiwali muzycznych m.in. Chopin i Jego Europa, Chopin Festival Nohant, Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena, Chopin a Paris Festival, Międzynarodowy Festiwal Chopinowski w Dusznikach Zdroju, Midis-Minimes Festival w Brukseli, Chopin Genève Festival, Cremona Festival, Ascoli Piceno Festival, Festiwal Eufonie w Pradze, Paderewski Festival w Raleigh (USA) i innych. Jest częstym gościem elitarnych europejskich zespołów: Bergen Philharmonic Orchestra, Helsingborg Symphony Orchestra, Sinfonii Varsovii, Orkiestry XVIII wieku, Netherland Symphony Orchestra, AUKSO, Orkiestry Akademii Beethovenowskiej, Sinfonietty Cracovii, {oh!} Orkiestry, Orkiestry Filharmonii Szczecińskiej, Filharmonii Narodowej w Warszawie, Filharmonii Łódzkiej, Filharmonii Opolskiej, Filharmonii Krakowskiej, Filharmonii Bałtyckiej i innych, współpracując z wybitnymi dyrygentami takimi jak m.in. Lawrence Foster, Maxime Pascal, Aleksandr Marković, Michał Nesterowicz, Zoi Tsokanou, Marek Moś, Johannes Gustavsson, Grzegorz Nowak, Paweł Przytocki, Marek Wroniszewski, Przemysław Neumann. Ma w swoim

dorobku trzy płyty: *Portrety Natury* (Orphèe Classics), płytę z utworami Fryderyka Chopina oraz własną kompozycją, wykonaną na fortepianie historycznym Erard 1858 (NIFC) oraz płytę z twórczością Witolda Maliszewskiego nagrą wspólnie z Przemysławem Neumannem i Orkiestrą Filharmonii Opolskiej (DUX). W autorskich programach występuje także z siostrą Agnieszką Świąt - skrzypaczką Królewskiej Opery Sztokholmskiej oraz w wielu formacjach kameralnych m.in. z wiolonczelistą Marcinem Zdunikiem, z którym w 2018 roku nagrała płytę z utworami Roberta Schumanna. Aleksandra współpracuje także z Teatrem Wierszalin. W 2023 roku stworzyła muzykę do spektaklu „Tańczyć Konrada” na motywach *Dziadów* Adama Mickiewicza w reżyserii Piotra Tomaszuka. Spektakl wystawiono w Teatrze Kai w Tokio w grudniu 2023 roku. W latach 2003-2010 była stypendystką Funduszu ZDOLNI (dawniej Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci), który aktualnie wspiera jej działalnością pedagogiczną. Wielokrotna stypendystka Ministerstwa Kultury, Fundacji im. Franciszka Wybrańczyka, niemieckiej Fundacji Jutting, stypendium Młodych Naukowców oraz Stypendium Młoda Polska. Absolwentka Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, Akademii Muzycznej w Katowicach, Gdańsku oraz Guildhall School of Music and Drama w Londynie.

Zapraszamy na następujące wydarzenia:

LUTY 2025

- 14** POD NIEBEM WARSZAWY
- 16** WIECZÓR PIEŚNI AZJATYCKICH
I EUROPEJSKCH
- 17** MŁODZI ZDOLNI
- 19** RECITAL CHOPINOWSKI
- 23** SOŁOWA I KAMERALNA MUZYKA
AKORDEONOWA

**Szczegółowe informacje o koncertach dostępne w folderze koncertowym
oraz na stronie internetowej Uczelni**

Bilety na koncerty do uzyskania:

- w księgarni Chopin University Press
(pon. 16:00-20:00, wt. 12:00-16:00, śr. 16:00-20:00, czw. 12:00-16:00, pt. 12:00-16:00),
- w biletomacie w hallu wejściowym UMFC,
- online w serwisie Bilety24.

Dystrybucja z wyprzedzeniem 2 tygodni, bez możliwości rezerwacji.

BIURO KONCERTOWE UMFC

(22) 2789 235, biuro.koncertowe@chopin.edu.pl
facebook.com/UMFChopin

Opracowanie programu: Biuro Koncertowe